

บันทึก

เรื่อง การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการ  
ให้คำรับรองเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ตามมาตรา ๒๕  
แห่งพระราชบัญญัติมาตราชั่ง ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๕๖๖

กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือที่ พณ ๐๕๐๑/๔๖๙๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทะเบียนการค้ามีปัญหาคำขอกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติมาตราชั่ง ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๕๖๖ กล่าวคือ ตามมาตรา ๒๕ ของกฎหมายฉบับนี้ ทางราชการจะกำหนดระยะเวลาให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจตรวจสอบเพื่อให้คำรับรองชั้นแรกหรือชั้นหลังได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดระยะเวลาเพื่อความสะดวกดังกล่าวนี้จะนำไปใช้ในกรณีของเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ติดตั้งที่หรือที่ใหญ่โต ไม่สามารถหรือยากที่จะยกเคลื่อนที่ และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้ามีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

๑. ฝ่ายแรกเห็นว่า

(๑) ตามมาตรา ๒๕ วรรคแรก<sup>๑</sup> ประกอบกับมาตรา ๑๘ วรรคสอง<sup>๒</sup> ทาง

<sup>๑</sup>พระราชบัญญัติมาตราชั่ง ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๕๖๖

มาตรา ๒๕ เสนาบดีอาจกำหนดสถานที่และเวลา ตามที่จะเห็นสมควรให้พ่อค้าทั้งปวง ผู้ใช้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด นำสิ่งนั้น ๆ มาเพื่อการสำรวจ และเพื่อการให้คำรับรอง ถ้าสิ่งนั้นไม่ได้ติดตั้งกับสถานที่ของพ่อค้านั้น และไม่ใหญ่โตเหลือเกิน ยากแก่การยกเคลื่อนที่ ท่านให้ปฏิบัติการต่อบรรดาสิ่งนั้น นำมานั้นตามท่านองที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้พ่อค้าทั้งปวงผู้ใช้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ติดตั้งที่ ภาที่ใหญ่โต ไม่สามารถ ยากที่จะยกเคลื่อนที่นั้น แจ้งให้สำนักงานกลาง ถ้าสำนักงานสาขาทราบการปกครองของตนในสิ่งนั้น ๆ เพื่อจะได้กระทำการสำรวจสิ่งนั้นไปโดยประการที่จะลำบากเป็นอย่างน้อยที่สุดแก่พ่อค้า

การให้นำสิ่งต่าง ๆ มาตามความในตอนหนึ่งแห่งมาตรานี้ ให้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ปิดประกาศเหล่านี้ไว้ในสาธารณสถาน ไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนวันกำหนดให้นำมานั้น

<sup>๒</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

<sup>๓</sup>พระราชบัญญัติมาตราชั่ง ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๕๖๖

มาตรา ๑๘ การให้คำรับรองเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด นั้น ให้ประกอบด้วยการตรวจ และการสอบเทียบสิ่งนั้น ๆ กับแบบมาตราที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องทุกประการตามความประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ และกฎเสนาบดีแล้วให้ประทับตราเครื่องหมายคำรับรองที่สิ่งเหล่านั้นทุกสิ่ง

การให้คำรับรองเป็นครั้งแรกสำหรับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ภายหลังที่สิ่งนั้น ๆ ได้ทำขึ้น ถ้าสิ่งเข้ามา ได้ชื่อว่า คำรับรองชั้นแรก การให้คำรับรองเป็นคราว ๆ ถ้าการให้คำรับรองซ้ำ ซึ่งเจ้าพนักงานผู้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องกระทำตามคำสั่งของเสนาบดี ถ้ากระทำตามคำร้องขอของเจ้าของเครื่องชั่ง เครื่องตวง

ราชการสามารถกำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อให้คำรับรองแม้ว่าเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัดนั้นจะมีคำรับรองอยู่แล้วก็ตาม ซึ่งผู้ฝ่าฝืนไม่กระทำการตามที่ทางราชการกำหนด ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๓๕<sup>๔</sup> แต่กรณีนี้ไม่ครอบคลุมถึง ๑ (๒)

(๒) สำหรับเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตรึงติดกับที่ หรือที่ใหญ่โตไม่สามารถหรือยากที่จะยกเคลื่อนที่นั้น มาตรา ๒๕ วรรคสองเพียงแต่กำหนดให้พ่อค้าแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงการปกครองของตนในสิ่งนั้น เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กระทำการสำรวจตรวจสอบเท่านั้น ไม่รวมถึงการให้คำรับรองด้วย อีกทั้งการที่พ่อค้าไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงการปกครองของตนในสิ่งนั้น ๆ ก็ไม่มีบทกำหนดโทษไว้ด้วย หรือแม้ว่าจะได้แจ้งให้ทราบถึงการปกครองของตนในสิ่งนั้น ๆ แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำได้อีกแต่เพียงการสำรวจตรวจสอบเท่านั้น ไม่สามารถให้มีการให้คำรับรองได้หากพ่อค้าไม่ประสงค์จะให้มีการให้คำรับรอง และบทกำหนดโทษตามมาตรา ๓๕ ข้อความที่ว่า “ไม่นำสิ่งนั้นส่งเพื่อสำรวจ และเพื่อการให้คำรับรอง” แสดงให้เห็นว่าเป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคแรกเท่านั้น

## ๒. ฝ่ายที่สองเห็นว่า

(๑) มาตรา ๒๕<sup>๔</sup> ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัด เมื่อประกอบกับข้อความตามมาตรา ๑๘<sup>๖</sup> วรรคสอง การสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองตามมาตรา ๒๕ สามารถกระทำได้แม้ว่าสิ่งนั้น ๆ จะมีคำรับรองอยู่แล้วก็ตาม

(๒) มาตรา ๒๕ วรรคแรกและวรรคสอง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัด มาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรอง กล่าวคือ พ่อค้าจะต้องนำเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ไม่ได้ตรึงติดกับสถานที่ของพ่อค้านั้น และไม่ใช่ใหญ่โตเหลือเกินหรือยากแก่การยกเคลื่อนที่ไปยังสถานที่และเวลาที่ทางราชการกำหนดไว้ซึ่งจะประกาศให้ทราบทั่วไปตามมาตรา ๒๕ วรรคท้ายเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรอง ส่วนเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัดที่ตรึงติดกับที่ หรือที่ใหญ่โต ไม่สามารถหรือยากที่จะยกเคลื่อนที่นั้น พ่อค้าจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงการปกครองของตนในสิ่งนั้น ๆ เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กระทำการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕<sup>๗</sup> ดังกล่าวตาม ๒ (๑)

เครื่องวัดกั๊ต ได้ชื่อว่า คำรับรองชั้นหลัง

“พระราชบัญญัติมาตราซั้ว ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๔๖๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตราซั้ว ตวง วัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๖

มาตรา ๓๕ พ่อค้าผู้ใดมีเครื่องซั้ว เครื่องตวง เครื่องวัดใด ๆ อยู่ในความครอบครองของตน ไม่นำสิ่งนั้นส่งเพื่อสำรวจและเพื่อการให้คำรับรอง ตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

<sup>๔</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

<sup>๖</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

<sup>๗</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

(๓) ตาม ๒ (๑) เป็นเจตนารมณ์ของกฎหมาย และ ๒ (๒) เป็นการกำหนดวิธีการที่จะให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรอง ดังนั้น การฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนตามวรรคแรกหรือวรรคสองซึ่งรวมถึงการไม่แจ้งให้เจ้าพนักงานทราบการปกครองของตน ย่อมเป็นการฝ่าฝืนที่มีระวางโทษตามมาตรา ๓๕ ส่วนข้อความในมาตรา ๓๕ ที่ว่า “ไม่นำสิ่งนั้นส่งเพื่อสำรวจ และเพื่อการให้คำรับรอง” นั้น ข้อความ “ไม่นำสิ่งนั้นส่ง” หมายถึงการไม่นำส่งตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๒๕ วรรคแรก หรือวรรคสอง และข้อความ “เพื่อสำรวจ และเพื่อการให้คำรับรอง” นั้น เป็นการเน้นให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕ ทั้งมาตราว่า การสำรวจตรวจสอบตามมาตรา ๒๕ วรรคแรก หรือวรรคสอง ก็เพื่อการให้คำรับรองนั่นเอง ดังนั้น การฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคแรก หรือวรรคสอง ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๓๕<sup>๔</sup>

(๔) โดยสรุป มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจทางราชการที่จะควบคุมให้มีการใช้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด อย่างถูกต้อง ด้วยวิธีการกำหนดระยะเวลาทำการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรอง ทางราชการจึงสามารถกำหนดระยะเวลาให้มีการสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ทุกประเภทเพื่อการให้คำรับรองได้

ต่อมา กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๑/๔๑๙ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๒ ขอแก้ไขประเด็นข้อหารือให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ทางราชการจะกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ขึ้นหลังจะกระทำได้หรือไม่ และการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจะนำไปใช้ในกรณีเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตรึงติดกับที่ หรือที่ใหญ่โต ไม่สามารถหรือยากที่จะยกเคลื่อนที่ด้วยได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) แล้วเห็นว่า สำหรับปัญหาที่ว่าทางราชการจะกำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองขึ้นหลังสำหรับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ชนิดไม่ตรึงติดกับที่จะกระทำได้หรือไม่ นั้น โดยที่เจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกันแล้วว่า เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัดชนิดดังกล่าว ทางราชการสามารถกำหนดได้ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นนี้

ส่วนปัญหาว่า การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อการให้คำรับรองขึ้นหลังสำหรับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตรึงติดกับที่ ฯลฯ จะกระทำได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๒๕<sup>๕</sup> แห่งพระราชบัญญัติมาตราชั่ง ตวง วัดฯ นั้น เสนาบดีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้นำเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด มาเพื่อการสำรวจและเพื่อการให้คำรับรองตามสถานที่และเวลาที่กำหนด เมื่อมีประกาศดังกล่าวแล้ว ถ้าสามารถนำมาได้ พ่อค้าผู้ใช้ก็ต้องนำเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัดนั้นมา แต่ถ้าเป็นของที่ตรึงติดกับที่ หรือที่ใหญ่โตไม่สามารถหรือยากที่จะยกเคลื่อนที่ ก็ให้พ่อค้าผู้ใช้แจ้งให้สำนักงานทราบตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง

<sup>๔</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

<sup>๕</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

จะเห็นได้ว่า การที่พ่อค้าผู้ใช้เครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัด ตามวรรคสอง ต้องแจ้งต่อทางราชการนั้น ก็ต่อเมื่อเสนาบดีได้ประกาศกำหนดสถานที่และเวลาให้นำสิ่งนั้นๆ มาเพื่อการสำรวจ และเพื่อให้การให้คำรับรองตามมาตรา ๒๕<sup>๑๐</sup>วรรคหนึ่ง แล้วเท่านั้น ดังนั้น กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งจึงใช้สำหรับเครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัด ตามวรรคสองด้วย และการที่มาตรา ๒๕ วรรคสอง กำหนดให้พ่อค้าผู้ใช้เครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัด แจ้งสำนักงานนั้นเป็นการกำหนดให้กระทำแทนในกรณีที่น่ามาไม่ได้

ส่วนข้อที่ว่าถ้าไม่แจ้งให้สำนักงานทราบก็ไม่มีผลผิดตามมาตรา ๓๕<sup>๑๑</sup> นั้น เห็นว่า เมื่อกฎหมายกำหนดให้นำส่ง ถ้าไม่แจ้งเหตุขัดข้องในการนำส่งก็ต้องถือว่าไม่นำส่งและมีความผิดตามมาตรา ๓๕ อยู่แน่นอน และข้อที่ว่าความในวรรคสองของมาตรา ๒๕ มีข้อความเพียงว่า “เพื่อจะได้กระทำการสำรวจ” แต่ไม่มีข้อความว่า “และเพื่อให้การให้คำรับรอง” นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๑๘<sup>๑๒</sup>การสำรวจตรวจสอบ เมื่อเห็นว่าถูกต้องทุกประการตามความประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ให้ประทับตราเครื่องหมายคำรับรอง การสำรวจตรวจสอบโดยไม่มีการให้คำรับรอง ย่อมไม่มีประโยชน์ และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕ ที่ประสงค์จะให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อให้การให้คำรับรองเครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่พ่อค้าใช้ ว่ามีความถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนโดยทั่วไปนั่นเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซัง ตวง วัด พระพุทธศักราช ๒๔๖๖ ทางราชการจึงสามารถกำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีการสำรวจตรวจสอบและเพื่อให้การให้คำรับรองชั้นหลังสำหรับเครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัดที่ตรึงติดกับที่ ฯลฯ ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๒

<sup>๑๐</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

<sup>๑๑</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

<sup>๑๒</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)